

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет інформаційних технологій та управління
Кафедра фінансів та економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій Жильцов
“ 01 ” “УКРАЇНА” 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна історія та історія економічної думки

для студентів

спеціальності	051 Економіка
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	051.00.01 Економіка міста. Урбаністика

Київ – 2021

Розробник:

Краус Наталія Миколаївна, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та економіки факультету Інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

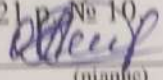
Викладачі:

(вказати всіх викладачів, які працюють за даною програмою)

Краус Наталія Миколаївна, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів та економіки факультету Інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

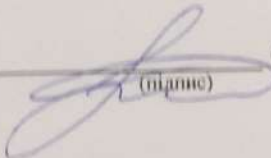
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів та економіки

Протокол від 30.08.2021 р. № 10

Завідувач кафедри (О.О. Сосновська)
(підпис)

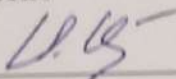
Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 051.00.01 Економіка міста. Урбаністика
(назва освітньої програми)

30.08. 2021 р.

Керівник освітньої програми (І.М. Жукова)
(підпис)

Робочу програму перевірено

_____. 20__ р.

Заступник декана (І.Ю. Мельник)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
<i>Вид дисципліни</i>	Нормативна дисципліна циклу професійної підготовки.
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4/120
<i>Курс</i>	1
<i>Семестр</i>	1
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	4
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні</i>	56 (28л/28с)
<i>Модульний контроль</i>	8
<i>Семестровий контроль</i>	30
<i>Самостійна робота</i>	26
<i>Форма семестрового контролю</i>	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів системи знань про сутність, характерні риси, закономірності, різноманітність форм прояву господарства країн світу та розвиток економічної думки в історичному минулому і сприяти становленню сучасного наукового світогляду студентів, розвитку їх як особистостей, професіоналів з глибоким розумінням соціокультурної й економічної ситуації, сучасних напрямів розвитку економічної думки.

Завдання: формування в студентів на основі розуміння загальних тенденцій історичного процесу вміння бачити довгострокову перспективу економічного розвитку, суть соціально-економічних процесів, які відбуваються в світі; розуміння закономірностей розвитку основних факторів виробництва і складання їх у сучасний оптимально-ефективний ринковий господарський механізм; сприяння розумінню сутності та історичних коренів різних цивілізацій; засвоєння економічних концепцій головних шкіл і напрямів економічної думки, наукових досягнень вчених-економістів; у збагаченні культури економічного мислення, оволодінні навичками самостійного критичного мислення; ознайомлення з принципами економічної політики та умінні розробляти пропозиції перспективного розвитку, які ґрунтуються на уроках історичного минулого.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: предмет, методи, завдання історії економіки та економічної думки; категорії, поняття, історичні дати становлення і розвитку господарства країн світу та економічної думки; закономірності розвитку господарства країн світу та економічної думки в історичному аспекті; особливості розвитку господарства та економічної думки України.

вміти: застосовувати отримані знання для аналізу сутності соціально-економічних процесів в світовій та національній економіках; розуміти закономірності розвитку основних факторів виробництва для побудови оптимального ринкового механізму; визначати основні економічні концепції та напрями розвитку економічної думки; здійснювати самостійне критичне осмислення закономірностей розвитку господарства та економічної думки; розробляти пропозиції перспективного розвитку, які ґрунтуються на уроках історичного минулого.

володіти наступними компетенціями:

Загальні компетентності (ЗК)
ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.
СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання
РН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.
РН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.
РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.
РН7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
РН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
РН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Розподіл год. між видами роб.					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		с.	м.к.	інд.	с.р.	
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки. Господарство й економічна думка на етапі ранніх цивілізацій (до VIII ст. до н.е.).	6	2	2	-	-	2
Тема 2. Господарський розвиток та економічна думка в період формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – XV ст. н.е.).	6	2	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 1	14	4	4	2	-	4
Змістовий модуль 2.						
Тема 3. Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці (XVI – перша половина XVII ст.).	12	4	4	-	-	4
Тема 4. Розвиток ринкового господарства в суспільствах європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVII ст. – 60-ті роки XIX ст.).	12	6	4	-	-	2
Разом за змістовим модулем 2	26	10	8	2	-	6
Змістовий модуль 3.						
Тема 5. Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи (70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.).	10	4	4	-	-	2
Тема 6. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.).	8	2	4	-	-	2
Тема 7. Світове господарство та економічна думка на початку XX ст.	10	4	4	-	-	2
Разом за змістовим модулем 3	30	10	12	2	-	6
Змістовий модуль 4.						
Тема 8. Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті роки XX ст. – початок XXI ст.).	10	2	2	-	-	6
Тема 9. Господарство та економічна думка України в умовах командно-адміністративної економічної системи та відновлення основ ринкової системи господарства (20-ті роки XX ст. – початок XXI ст.).	8	2	2	-	-	4
Разом за змістовим модулем 4	20	4	4	2	-	10
Підготовка та проходження семестрових контрольних заходів	30					
Усього годин	120	28	28	8	0	26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки. господарство й економічна думка на етапі ранніх цивілізацій (до VIII ст. до н.е.).

Історія економіки та економічної думки як наука. Господарство як підсистема суспільства та об'єкт економічної науки. Предмет, методи та завдання курсу. Етапи та напрями розвитку історії економіки та економічної думки. Критерії періодизації господарського розвитку суспільства. Цивілізаційний підхід в дослідженні стадій господарського розвитку.

Форми господарства у первісному суспільстві. Економічна думка країн Давнього Сходу, Єгипту, Месопотамії. Цивілізація Шумеру. Особливості її господарського розвитку. Закони Хаммурапі. Трипільська культура в давній історії України.

Тема 2. Господарський розвиток та економічна думка в період формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. - XV ст. н.е.).

"Осьовий час" та формування Східної і Західної цивілізацій. Економічна думка античного світу. Стародавня Греція. Платон, Аристотель. Стародавній Рим. Брати Гракхи, Варрон, Колумелла.

Особливості господарського розвитку доби середньовіччя. Пам'ятки суспільно-економічної думки. "Салічна правда". "Капітулярій про вілли". Економічні погляди каноністів. Хома Аквінський.

Економічний розвиток Давньоруської держави. Пам'ятки економічної думки. "Руська правда", "Повість минулих літ", "Повчання дітям" Володимира Мономаха. Галицько-Волинський літопис.

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці (XVI - перша половина XVII ст.).

Передумови формування ринкового господарства в суспільствах Європейської цивілізації. Роль Великих географічних відкриттів у первісному нагромадженні капіталу. Зародження мануфактурного виробництва, формування ринку праці.

Меркантилізм. Історичні умови виникнення та етапи розвитку. Теорія грошового (С. Стаффорд, Г. Скарuffі) та торгового (Т. Мен, А. Монкретьєн) балансу. Економічна політика меркантилізму і сучасність.

Тема 4. Розвиток ринкового господарства в суспільствах Європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVII - 60-ті рр. XIX ст.).

Основні закономірності розвитку ринкового господарства в країнах Європейської цивілізації. Буржуазно-демократичні революції, їх суть і значення для ринкового перетворення суспільства. Промисловий переворот. Формування інститутів ринкової економіки. Форми господарства: мануфактура, фабрика, акціонерні товариства, домогосподарство. Роль і місце

держави в ринковій економіці. Виникнення класичної школи політичної економії. Зародження ідей класичної економічної теорії у працях В. Петті та П. Буагільбера. Критика меркантилізму. Школа фізіократів. Ф. Кене, А. Тюрго. Вчення фізіократів про чистий продукт, сутність капіталу, класову структуру суспільства. Проблема відтворення суспільного продукту в “Економічній таблиці” Ф. Кене.

Економічне вчення А. Сміта як перша спроба системного аналізу ринкової економіки. Теорія цінності. Вчення про розподіл праці. Дослідження проблем заробітної плати, прибутку, проблем відтворення. Д. Рікардо – економіст епохи промислового перевороту. Теорія цінності. Трактатування капіталу, заробітної плати, земельної ренти. Особливості ринкового господарства у Франції. Парцелярна система. Становлення економіки лихварського типу. Теорія трьох факторів виробництва Ж.Б. Сея. Ж.Б. Сей та Ф. Бастіа про ринкову економіку.

Завершення класичної політичної економії у працях Дж.С. Мілля. Формування ринкового господарства в Німеччині. Причини економічного відставання. Особливості промислового перевороту та становлення великої промисловості в Німеччині. Роль держави у формуванні ринкового господарства. Зародження системи національної політичної економії в Німеччині. Ф. Ліст про “індустріальне виховання нації”. Історична школа. Етапи розвитку та особливості дослідження національного господарства. Критика класичної школи. Ідеї інституціоналізму в концепціях представників історичної школи. Теорії державного регулювання економіки. Виникнення соціального напрямку в німецькій політичній економії. Марксистська економічна теорія. Основні проблеми “Капіталу” К.Маркса. Марксизм і сучасність.

Змістовий модуль 3.

Тема 5. Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи (70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.).

Нові тенденції у розвитку господарства. Перехід від системи вільної конкуренції до монополії. Структурні зміни в економіці. Зміни зовнішньої політики провідних держав. Економічна експансія. Маржиналістська революція та її зв'язок зі змінами у світовому господарстві. Австрійська школа граничної корисності (К. Менгер, Ф. Візер, Е. Бем-Баверк).

Формування неокласичної традиції в політичній економії. Кембріджська школа. Економічна теорія А. Маршалла. Американська школа маржиналізму. Теорії “статисти” й “динаміки”, “граничної продуктивності” Дж.Б. Кларка.

Тема 6. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.).

Економічні передумови та сутність реформ 1848 р. та 1861 р. Основні напрямки ринкового розвитку українських земель в другій половині XIX ст. Завершення промислового перевороту, виникнення акціонерних товариств та

монополій. Формування банківської системи господарства. Роль держави у регулюванні економіки. Колоніальний характер української економіки.

Особливості розвитку економічної думки в останній третині XIX ст. Вплив ідей німецької історичної школи на розвиток теоретичних досліджень в Україні. Марксистська течія в українській економічній думці. М. Зібер. Проблеми ринкового розвитку у працях І. Вернадського, С. Подолинського.

Київська психологічна школа. Економічні погляди М. Бунге та його послідовників. Становлення інституціональної наукової традиції в українській економічній думці. Формування неокласичного напрямку. Теорія цінності та економічної кон'юнктури М. Тугана-Барановського. Економіко-математичні дослідження Є. Слуцького. Місце української економічної думки в світовій економічній теорії.

Тема 7. Світове господарство та економічна думка на початку XX ст.

Завершення формування світового господарства. Нові явища в соціально-економічному житті провідних країн світу на початку XX ст. та посилення державно-монополістичних тенденцій, їх відображення в теоріях імперіалізму (Дж.А. Гобсон, Р. Гільфердинг, В.І. Ленін) та концепціях ринку недосконалої (Дж.В. Робінсон), монополістичної (Е. Чемберлін) та ефективної конкуренції Й.А. Шумпетера.

Світова економічна криза 1929-1933 рр. та її вплив на розвиток капіталістичних країн. Становлення різних систем макроекономічного регулювання. Виникнення кейнсіанства. Теоретична система Дж.М. Кейнса. Дж.М. Кейнс про причини порушення ринкової рівноваги. Економічна програма Дж.М. Кейнса. Державне регулювання економіки. Основні важелі державного впливу на економіку. Розповсюдження кейнсіанства і його особливості в різних країнах.

Німецький варіант реформування економіки. Примусова монополізація промисловості. Регулювання трудових відносин. Мілітаризація економіки і її роль в господарському відродженні Німеччини. Виникнення й загальна характеристика неолібералізму. Лондонська (Ф. Хайек), фрайбурзька (В. Ойкен, А. Мюллер-Армак, Л. Ерхард), паризька та чиказькі (М. Фрідмен) школи. Неоліберальні теорії державного регулювання економіки. Інституціональний напрям економічної думки як обґрунтування соціального контролю суспільства над економікою. Соціально-психологічний інституціоналізм Т. Веблена; соціально-правовий інституціоналізм Дж.Р. Коммонса; кон'юнктурно-статистичний інституціоналізм В. Мітчелла.

Змістовий модуль 4.

Тема 8. Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті рр. XX ст. - початок XXI ст.).

Науково-технічний прогрес та його вплив на розвиток світової системи господарства. Інтернаціоналізація та інтеграційні чинники розвитку світової системи господарства. Основні напрями розвитку економічної думки у повоєнний період. Кейнсіанство та кейнсіансько-неокласичний синтез. Поглиблення кризових явищ у 70-80-ті роки XX ст. та їх причини. Криза

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	5	5	5	5	2	2
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2	4	4	6	6	2	2
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	3	15	2	10
4	Робота на семінарських заняттях	10	2	20	4	40	6	60	2	20
5	Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	-	59	-	84	-	111	-	59
Максимальна кількість балів:		313								
Розрахунок коефіцієнта:		313/60=5,22								
Екзамен		40								
Загалом		100								

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1.			
1.	Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки. Господарство й економічна думка на етапі ранніх цивілізацій (до VIII ст. до н.е.).	2	5
2.	Тема 2. Господарський розвиток та економічна думка в період формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – XV ст. н.е.).	2	5
Змістовий модуль 2.			
3.	Тема 3. Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці (XVI – перша половина XVII ст.).	4	5
4.	Тема 4. Розвиток ринкового господарства в суспільствах європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVII ст. – 60-ті роки XIX ст.).	2	5
Змістовий модуль 3.			
5.	Тема 5. Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи (70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.).	2	5
6.	Тема 6. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.).	2	5
7.	Тема 7. Світове господарство та економічна думка на початку XX ст.	2	5
Змістовий модуль 4.			
8.	Тема 8. Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті роки XX ст. – початок XXI ст.).	6	5
9.	Тема 9. Господарство та економічна думка України в умовах командно-адміністративної економічної системи та відновлення основ ринкової системи господарства (20-ті роки XX ст. – початок XXI ст.).	4	5
Разом		26	45

1. Визначення предмета науки «Історія економіки та економічної думки».
2. Методологія дослідження «Історії економіки та економічної думки».
3. Господарське життя скіфів, грецьких і римських колоній Північного Причорномор'я.
4. Галузева структура феодального господарства, основні господарські форми.
5. Ремесло і розвиток міст в епоху Середньовіччя.
6. Наукове значення економічної думки Стародавнього Світу та Середньовіччя.
7. Загальна характеристика господарського розвитку країн Західної Європи в XVI – першій половині XVII ст.
8. Ідеї меркантилізму в українській соціально-економічній думці XVI – першій половині XVII ст.
9. Формування інститутів ринкової економіки в другій половині XVII - 60-х рр. XIXст.

10. Форми господарства: мануфактура, фабрика, акціонерні товариства, домогосподарство.
11. Роль і місце держави в ринковій економіці.
12. Виникнення класичної школи політичної економії.
13. Проблема відтворення суспільного продукту в «Економічній таблиці» Ф.Кене.
14. Дослідження проблем заробітної плати, прибутку, проблем відтворення в працях А. Сміта.
15. Особливості промислового перевороту та становлення великої промисловості в Німеччині.
16. Концентрація виробництва і капіталу, створення монополій в другій половині XIX – на початку XX ст.
18. Особливості економічного розвитку Японії та Росії в другій половині XIX – на початку XX ст.
19. Методологічні засади маржиналізму.
20. Предмет вивчення економіксу.
21. Формування банківської системи господарства в Україні в другій половині XIX – на початку XX ст.
22. Колоніальний характер української економіки в другій половині XIX – на початку XX ст.
23. Міжнародні економічні відносини на початку XX ст.
24. Господарство розвинутих країн у 20-ті роки XX ст.
25. Становище провідних країн у світовому господарстві на початку Другої світової війни.
26. Економіка провідних країн у роки Другої світової війни.
27. Передумови та наслідки прискореного розвитку Німеччини та Японії після Другої світової війни.
28. Динаміка та структурні зміни світового господарського розвитку другої половини XX ст. – початку XXI ст.
29. Нові індустріальні країни та причини їх швидкого економічного зростання.
30. Економіка України в 30-х роках XX ст.
31. Відбудова народного господарства України після закінчення Другої світової війни.
32. Проблеми аграрних відносин і кооперації в працях О. Чаянова.
33. Розвиток радянської економічної думки в Україні в повоєнний період.
34. Грошові реформи в Україні у 90-х роках XX ст.
35. Основні етапи реформування економіки України при переході до ринку.

Критерії: запропоновані завдання в рамках кожної теми виконати в письмовій формі обсягом 2–3 сторінки та презентації на 10 слайдів.

Робота оцінюється в 5 балів.

5 балів – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками по всіх трьох завданнях
4 бали – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок

по всіх трьох видах завдання
3 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків по всіх трьох завданнях
2 бали – мінімально можливий допустимий рівень виконання, а саме коли 2 завдання з 3 представлених зроблені в достатній мірі
1 бал – допустимо низький рівень виконання завдань, а саме виконано лише посередньо та не в повній мірі 1 завдання з трьох запропонованих.
0 балів – завдання не виконані.

Термін виконання: Крайній термін виконання завдань за 2 дні до екзамену.

Форма подання виконаної роботи: Документ у форматі doc, docx, pdf*

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи проводяться дистанційно (онлайн в середовищі Moodle).

Модулі	Теми дисципліни	Форма контролю	Максимальна сума балів
I	Теми 1, 2 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
II	Теми 3, 4 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
III	Теми 5, 6, 7 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів
IV	Теми 8, 9 згідно з тематичним планом дисципліни	контрольна робота	25 балів

В модульній контрольній роботі передбачено виконання 25 тестових завдань. За кожне правильно виконане завдання, в системі МУДЛ, проставляється 1 бал. Максимально можна набрати 25 балів за 100% надані правильні відповіді. Час, що відводиться на проходження модульної контрольної 25 хвилин.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
25	В повному обсязі володіє матеріалом, глибоко знає зміст теоретичних питань з дисципліни, використовує різноманітні джерела інформації для пошуку вирішення проблемних питань
24-20	Досить повно володіє матеріалом, знає зміст більшості теоретичних питань з дисципліни, використовує обов'язкову літературу для пошуку вирішення проблемних питань, допускає незначні помилки при вирішенні тестових завдань
19-15	Загалом володіє навчальним матеріалом, володіє знаннями з деяких теоретичних питань з дисципліни, не використовує обов'язкову літературу для пошуку вирішення проблемних питань, допускає окремі суттєві неточності та помилки
14-10	Володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, викладає його фрагментарно без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності

9-5	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань з дисципліни, допускає суттєві помилки
4-0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль – іспит. Іспит проводиться у вигляді тестування. На нього виносяться тести з усіх тем курсу.

Форма проведення іспиту – тестова

Тривалість проведення – 1 год. 20 хв.

Максимальна кількість балів – 40 балів

Критерії оцінювання – 1 бал за кожне тестове питання

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Предмет, методи та завдання курсу „Історія економіки та економічної думки”.
2. Етапи та напрями розвитку історії економіки та економічної думки.
3. Критерії періодизації господарського розвитку суспільства. Цивілізаційний підхід.
4. Основні етапи господарської еволюції первісного суспільства, їх характеристика.
5. Господарський розвиток держав Стародавнього Сходу.
6. Економічна думка Стародавнього Сходу.
7. Економічний розвиток і економічна думка в Стародавній Греції (Ксенофонт, Платон, Аристотель).
8. Економічний розвиток і економічна думка та Стародавньому Римі (брати Граки, Варрон, Колумелла).
9. Основні риси економіки країн Західної Європи в середні віки.
10. Пам'ятки соціально-економічної думки Середньовіччя. “Салічна правда”, “Капітулярій про вілли”. Економічні погляди Хоми Аквінського.
11. Господарське життя скіфів, грецьких і римських колоній Північного Причорномор'я.
12. Господарство та економічна думка Київської Русі.
13. Великі географічні відкриття та їх соціально-економічні наслідки.
14. Зародження мануфактурного виробництва в Західній Європі. Формування ринкових відносин.
15. Меркантилізм – перша школа політичної економії. Особливості меркантилізму в різних країнах.
16. Економічна політика меркантилізму і сучасність.
17. Основні закономірності розвитку ринкового господарства в країнах Західної Європи (друга половина XVII-60-ті рр. XIX ст.).
18. Буржуазно-демократичні революції, їх суть і значення для розвитку ринкової економіки.
19. Промисловий переворот та його особливості в різних країнах.

20. Зародження класичної школи в політичній економії в Англії і Франції (В. Петті, П.Буагільбер)
21. Економічна теорія фізіократів (Ф. Кене, А. Тюрго).
22. Економічний розвиток Англії в середині XVIII ст.
23. А.Сміт – економіст мануфактурного періоду розвитку капіталізму.
24. Д. Рікардо – економіст епохи промислового перевороту.
25. Особливості ринкового господарства у Франції. Економічні погляди Ж.Б.Сея та Ф.Бастіа.
26. Завершення класичної політичної економії у працях Дж.С.Мілля.
27. Формування ринкового господарства в Німеччині.
28. Зародження системи національної політичної економії в Німеччині. Ф.Ліст про "індустріальне виховання нації".
29. Історична школа в Німеччині.
30. Марксистська економічна теорія. Основні проблеми "Капіталу" К.Маркса.
31. Структурні зміни в економіці провідних країн Заходу (Англія, Франція, Німеччина, США).
32. Маржиналістська революція та її зв'язок зі змінами у світовому господарстві.
33. Австрійська школа граничної корисності (К.Менгер, Ф.Візер, Е.Бем-Баверк).
34. Формування неокласичної традиції в політичній економії. Кембріджська школа. Економічна теорія А.Маршалла.
35. Американська школа маржиналізму. Дж.Б.Кларк.
36. Економічні передумови та сутність аграрних реформ 1848 р. в Австрії та 1861 р. в Росії. Їх наслідки для України
37. Промисловий розвиток українських земель в другій половині XIX ст. Виникнення акціонерних товариств та монополій.
38. Зародження і розвиток кооперативного руху.
39. Фінансово-кредитна система в Україні.
40. Особливості розвитку економічної думки в Україні в останній третині XIX ст.
41. Марксистська течія в українській економічній думці. М.Зібер.
42. Проблеми ринкового розвитку у працях І.Вернадського, С. Подолинського.
43. Київська психологічна школа.
44. Економічна теорія М. Туган-Барановського.
45. Економіко-математичні дослідження Є. Слуцького.
46. Нові явища в соціально-економічному житті провідних країн світу на початку XX ст. Економічні наслідки першої світової війни.
47. Відображення державно-монополістичних тенденцій в теоріях імперіалізму (Дж.А.Гобсон, Р.Гільфердинг, В.І.Ленін).
48. Теорії монополії та конкуренції Дж. Робінсон, Е. Чемберлена, Й. Шумпетера.
49. Світова економічна криза 1929-1933 рр. та її вплив на розвиток капіталістичних країн.

50. Теоретична система і економічна програма регулювання економіки Дж. Кейнса.
51. Особливості реформування економіки в Німеччині в 30-х роках XX ст.
52. Виникнення й загальна характеристика неолібералізму.
53. Загальна характеристика інституціоналізму та основні етапи його розвитку.
54. Соціально-психологічний інституціоналізм Т. Веблена.
55. Соціально-правовий інституціоналізм Дж. Р. Коммонса.
56. Кон'юнктурно-статистичний інституціоналізм В. Мітчелла.
57. Економічні наслідки Другої світової війни для країн-учасниць.
58. Науково-технічний прогрес та його вплив на розвиток світової системи господарства.
59. Інтеграційні процеси в економіці. „Спільний ринок” як форма економічної інтеграції.
60. Кейнсіанство та неокласичний синтез.
61. Поглиблення світових криз в 70-80 роки XX ст., їх причини та наслідки.
62. Неоінституціоналізм.
63. Теорії трансформації капіталізму.
64. Теорії „індустріального суспільства”.
65. Концепції футурології.
66. Нова економічна політика та її наслідки для України.
67. Економічні дискусії 20-30-х рр.
68. Господарський розвиток України в умовах командно-адміністративної системи.
69. Розвиток економічної теорії в Україні в радянський період.
70. Економіка незалежної України.

6.6. Шкала відповідності оцінок.

90 – 100	A
82-89	B
75-81	C
69-74	D
60-68	E
35-59	FX
1-34	F

Разом: 120 год., із них: лекції – 28 год., семінарські – 28 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі (назви, бали)	1. Змістовий модуль 1 (59 балів)		2. Змістовий модуль 2. (84 бали)		3. Змістовий модуль 3. (111 балів)			4. Змістовий модуль 4. (59 балів)	
Теми	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Лекції (теми, бали)	Тема 1. (16бал) Предмет і метод історії економіки та економічної думки. Господарство й економічна думка на етапі ранніх цивілізацій (до VIII ст. до н.е.).	Тема 2. (16бал) Господарський розвиток та економічна думка в період формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – XV ст. н.е.).	Тема 3. (2 бал) Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці (XVI – перша половина XVII ст.).	Тема 4. (3 бал) Розвиток ринкового господарства в суспільствах європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVII ст. – 60-ті роки XIX ст.).	Тема 5. (2бал) Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи (70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.).	Тема 6. (16бал) Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.).	Тема 7. (26бал) Світове господарство та економічна думка на початку XX ст.	Тема 8. (16бал) Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті роки XX ст. – початок XXI ст.).	Тема 9. (16бал) Господарство та економічна думка України в умовах командно-адміністративної економічної системи та відновлення основ ринкової системи господарства (XXI ст. – початок XXII ст.).
Семінарські заняття (теми, бали)	Тема 1. (11 бал.) Предмет і метод історії економіки та економічної думки. Господарство й економічна думка на етапі ранніх цивілізацій (до VIII ст. до н.е.).	Тема 2. (11 бал.) Господарський розвиток та економічна думка в період формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – XV ст. н.е.).	Тема 3. (22 бал.) Формування передумов виникнення ринкового господарства та їх відображення в економічній думці (XVI – перша половина XVII ст.).	Тема 4. (22 бал.) Розвиток ринкового господарства в суспільствах європейської цивілізації та його відображення в економічній думці (друга половина XVII ст. – 60-ті роки XIX ст.).	Тема 5. (22 бал.) Господарство та економічна думка країн Західної Європи на етапі монополістичного розвитку ринкової економічної системи (70-ті роки XIX ст. – початок XX ст.).	Тема 6. (22 бал.) Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX ст. – початок XX ст.).	Тема 7. (22 бал.) Світове господарство та економічна думка на початку XX ст.	Тема 8. (11 бал.) Тенденції розвитку національних економічних систем та основні напрями економічної думки в глобальному середовищі (50-ті роки XX ст. – початок XXI ст.).	Тема 9. (11 бал.) Господарство та економічна думка України в умовах командно-адміністративної економічної системи та відновлення основ ринкової системи господарства (XXI ст. – початок XXII ст.).
Самостійна робота 5*9=45 балів									
Поточний контроль Модульна контрольна робота 1,2,3,4*25=100 балів									
Сума за семестр 313, коефіцієнт переведення у 60-бальну шкалу 5,22									
Іспит - 40 балів									
Загалом 100									

8. Рекомендовані джерела

Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

- електронний навчальний курс.
- презентації.
- навчальні посібники.
- робоча навчальна програма.
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Основна (базова)

1. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки. [текст] : Навч. посібник / Н. М. Краус. – Київ: Видавництво “Центр учбової літератури”, 2014, 2017. – 504 с.

2. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. : Навч. посібник /Н.П. Мацелюх, І. А. Максименко. – Київ: Видавництво “Центр учбової літератури”, 2019. – 382 с.

3. Богиня Д. П., Краус Н. М., Манжура О. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. (модульний варіант). – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 428 с.

4. Економічна теорія (історія економіки та економічної думки, політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): у 2-х ч. : Ч. 1: Історія економіки та економічної думки, політекономія: навч. посіб.; за ред. М. М. Теліщука / Університет ДФС України. – Ірпінь, 2020. – 544 с.

5. Ущатовський Ю. В. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / Ю. В. Ущатовський. – Житомир: Житомирська політехніка, 2020. – 144 с

6. Кучин С.П. Історія економіки та економічної думки: опорний конспект лекцій / С.П. Кучин; Луганський національний аграрний університет. –Харків: Видавництво “Стильна типографія”, 2018. – 88 с.

7. Історія економіки та економічної думки: Підручник. / В. Д. Базилевич, Н. І. Гражевська, Т. В. Гайдай та ін.; за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2018. – 775 с.

8. Любохинець Л.С. Історія політичних та економічних вчень [Текст] : навч. посібник / Л.С, Любохинець, В.М. Шавкун, Л.М. Бабич ; Хмельниц. нац. ун-т. – К.: ЦУЛ, 2017. – 293.

9. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / Г.П. Пасемко, Л.Г. Бага, Г.Є. Бесєдіна та ін. – Вид. 2-ге, змін. і допов. – Харків : ХНАУ, 2020. – 243 с.
10. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / Макс Вебер; пер. з нім. Олександр Погорілий. – Київ: Наш формат, 2018. – 215 с.
11. Історія економічних вчень [текст] : підручник / за ред. Тарасевича В. М., Петруні Ю. Є. – К. : “Центр учбової літератури”, 2013. – 352 с.
12. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку XX ст. / За ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової – К. : Знання. – 2011. – 566 с.
13. Історія економіки та економічної думки: XX ст. – початок XXI ст. / За ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. – К. : Знання. – 2011. – 582 с.
14. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. / [С. В. Степаненко, С. Н. Антонюк, В. М. Феценко, Н. О. Тимочко] ; за ред. проф. С. В. Степаненка. – К. : КНЕУ, 2010. – 743 с.
15. Історія економіки та економічної думки : підруч. Затв. МОН / П. І. Юхименко, П. М. Леоненко – К., 2011. – 646 с., тв. пал., (ст. 5 пр.).
16. Сміт А. Дослідження про природу і причини багатства народів / Адам Сміт. – Київ: Наш формат, 2018. – 736 с.

9. Додаткові ресурси

17. Тарасевич В. Історія економічних вчень : підручник. / В. М. Тарасевич. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 352 с
18. Ковальчук В.М., Лазарович М.В., Сарай М.І. Історія економіки та економічної думки: Навчальний посібник.-К.: Знання,2008.- 647 с.
19. Проскурін П.В. Історія економіки та економічних учень. Економічна історія індустріальної цивілізації: Навчальний посібник. - Вид.2 доп.- К.:КНЕУ, 2008.- 400с.
20. Юхименко П.І. Історія економічних учень: Підручник /П.І. Юхименко; П.М. Леоненко. – К.: Знання, 2005. – 583 с.
21. Мазурок П.П. Історія економічних учень у запитаннях і відповідях: Навч. посіб./ П.П. Мазурок. – 2-ге вид.,стереотип. – К.: Знання, 2006. – 477с.
22. Корнійчук Л.Я. Історія економічної думки України: Навч. посібник / Л.Я. Корнійчук. – К.: КНЕУ, 2004. – 431 с.
23. Історія економічних учень: Підручник.: У -2ч. - Ч. 1, 2 /За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 1300 с.
24. Леоненко П.М., Юхименко П.І. Економічна історія. Навч. посібник, "Знання-Прес", - К., 2004. - 570 с.
25. Злупко С.М. Історія економічної теорії. – К.: Знання, 2005. – 719 с.
26. Чухно А.А. Твори: У 3-х томах. Т. 2. Інформаційна постіндустріальна економіка: теорія і практика. - К., 2006.
27. Чухно А.А. Твори: У 3-х томах. Т. 1. Становлення і розвиток ринкової економіки. – К., 2006.
28. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег : Пер. с англ. [Текст] – М. : Прогресс, 1978. – 494 с.

29. Кейнс Дж. М. Трактат про грошову реформу. Загальна теорія зайнятості, процента та грошей : Реф.-дайдж. / Укл. В. М. Фещенко – К. : АУБ, 1999. – 189 с.

30. Коуз Р. Фирма, рынок и право / Рональд Коуз. – М.: Новое издательство, 2007. – 224 с.

31. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Дуглас Норт. – М.: Фонд экономической книги «Начала», 1997. – 188 с.

32. Макконнелл К. Р., Брю С. Л., Флинн Ш. М. Экономикс : принципы, проблемы и политика : Пер. 18-го англ. изд. – М. : ИНФРА-М, 2011. – XXX, 1010 с.

33. Маркс К. Капітал. Критика політичної економії. Книга I: Процес виробництва капіталу : Пер. з англ. І. І. Степанова-Скворцова [Текст] – К. : Державне видавництво політичної літератури УРСР, 1952. – Т. 1. – 789 с.

34. Маршалл А. Принципы экономической науки. – т. I. : Пер. с англ. – М. : изд. группа “Прогресс” “Универс”, 1993. – 26 л. (“Экономическая мысль Запада”. Для научных библиотек). – 415 с.

35. Маршалл А. Принципы экономической науки. – т. II. : Пер. с англ. – М. : изд. группа “Прогресс” “Универс”, 1993. – 19,5 л. (“Экономическая мысль Запада”. Для научных библиотек). – 310 с.

36. Маршалл А. Принципы экономической науки. – т. III. : Пер. с англ. – М. : изд. группа “Прогресс” “Универс”, 1993. – 22 л. (“Экономическая мысль Запада”. Для научных библиотек). – 351 с.

37. Милль Дж. Основы политической экономии : В 2 т. [Текст] – М. : Прогресс, 1980. – Т. 2. – 480 с.

38. Чемберлен Э. Теория монополистической конкуренции : Переориентация теории стоимости : Пер. с англ. / Под ред. Ю. Я. Ольсевича. – М. : Экономика, 1996. – 351 с.

39. Новітня історія України (1900–2000) : Підруч. / А. Г. Слюсаренко, 40. Kraus N. Dictionary of Economic terms / K. Kraus, N. Kraus. – Poltava : Skytek, 2013. – 84 p.

40. Краус Н. М. Українсько-російсько-англійський термінологічний словник з економічної теорії : слов. для студ. ВНЗ / Н. М. Краус, К. М. Краус ; ВНЗ Укоопспілки “Полтав. ун-т економіки і торгівлі”. – Київ : Центр учбової л-ри, 2015. – 326 с. (Гриф МОН України Лист № 1/11-15955 від 22.10.13 р.).

41. Краус К.М., Краус Н.М., Манжура О.В. (2021). Електронна комерція та Інтернет-торгівля: навчально-методичний посібник. Київ: Аграр Медіа Груп. 454 с.

42. Teaching Guidelines For Digital Entrepreneurship, eds. Kateryna Kraus, Nataliia Kraus, Olena Shtepa, Cracow University of Economics, Kiev-Cracow 2021, 71 p. ISBN: 978-83-959463-6-3. (<https://ted.uek.krakow.pl/output-1-teaching-guidelines/>) http://webgate.ec.europa.eu/eac/mobility/systemLayers/5_FE/dist/index.html#/project/272256/view/0

43. Kishtainy N. A Little History of Economics/ Niall Kishtainy. –New Haven: Yale University Press, 2017. – 249 p.

44. Buchholz T. New Ideas from Dead Economists: The Introduction to Modern Economic Thought, 4-th Edition / Todd G. Buchholz. – Penguin Adult HC/TR, Plume, 2021. – 464 p.